จดหมายข่าว

พิทักษ์สิ่งแวดล้อม ระยอง

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

Rayong Environmentel Protection Newstatters

ฉบับที่ 2 ปีที่ 1 เดือนตุลาคม-ธันวาคม 2551

3 เครือข่ายติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม “อาสาสมัคร ผู้พิทักษ์สิ่งแวดล้อมระยอง”

4 “ทส. สัญจรปลูกป่า พลิกฟื้นผืนป่าด้วยพระบารมี” กิจกรรม 116 วัน จากวันแม่ถึงวันพ่อ...รวมพลังสามัคคี ลดมลพิษ พิชิตโลกร้อน

5 สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่มาบตาพุด

7 กรมควบคุมมลพิษจุดประกายเยาวชนระยอง รู้เท่าทันสารเคมี

8 ก๊าซคลอรีนรั่วที่นิคมเหมราชตะวันออก อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ทักทาย

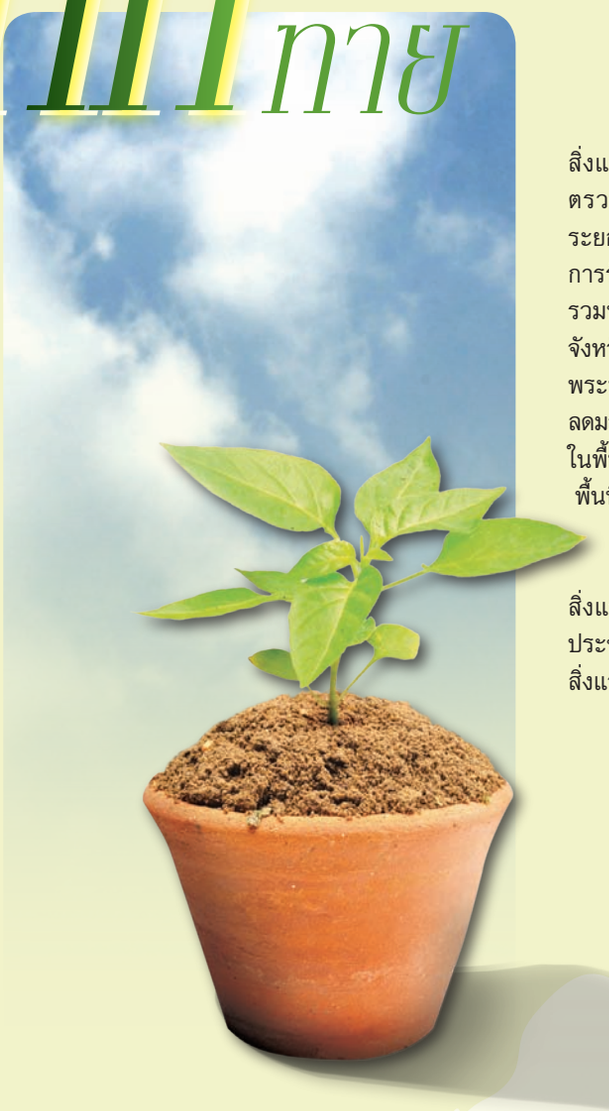

ห่างหายกันไปชะนานกับข่าวคราวของจดหมายข่าวสิ่งแวดล้อมระยอง มาฉบับนี้ พบกับความคืบหน้าเครือข่ายติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม “อาสาสมัครผู้พิทักษ์สิ่งแวดล้อมระยอง” สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่มาบตาพุด และข่าวการรั่วของก๊าซคลอรีนที่นิคมเหมราชตะวันออก อำเภอเมืองระยอง รวมทั้งกิจกรรมในพื้นที่ระยองไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการปลูกป่าในพื้นที่จังหวัดระยอง ตามโครงการ “ทส. สัญจรปลูกป่า พลิกฟื้นผืนป่าด้วยพระบารมี” กิจกรรม 116 วัน จากวันแม่ถึงวันพ่อ...รวมพลังสามัคคีลดมลพิษ พิชิตโลกร้อน และการอบรม “รู้เท่าทันสารเคมี” ให้กับนักเรียนในพื้นที่มาบตาพุด หวังว่าผู้ที่เฝ้ารอคอยติดตามสถานการณ์ต่างๆ ในพื้นที่จังหวัดระยองจะได้รับข่าวสารอย่างเต็มที่กับจดหมายข่าวฉบับนี้

สนใจเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดทำจดหมายข่าวสิ่งแวดล้อมระยอง หรือมีข้อเสนอแนะ ติดต่อได้ที่ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โทร. 0 2298 2082-4
โทรสาร 0 2298 2085
E-mail : pr@pcd.go.th

ที่ปรึกษา

ดร.สุพัฒน์	หวังวงศ์วัฒนา	อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
นางมิ่งขวัญ	วิชยารังสฤษดิ์	รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
ดร.ชนินทร์	ทองธรรมชาติ	รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

บรรณาธิการ

ดร.วิจารย์	สิมาฉายา	ผู้อำนวยการสำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง

กองบรรณาธิการ

นางสาวจงกล	ศรีไชย	ดร.ชยาวีร์	หวังเจริญรุ่ง
นางสาวจิรกา	ห้องสวัสดิ์	นางสาวเกศศินี	อุนะพำนัก
นางสาวปริเมษ	เจริญนพคุณ	นายธีระพล	ติษยาธิคม
นางสาววราวรรณ	เฉลิมโอฐ	นางสาวสุวิชา	กัลยาณมิตร
นายธานี	จารุนัฏ	นายนิชร	คงเพชร

ดำเนินการโดย

ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขานุการกรม
กรมควบคุมมลพิษ 92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน
เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

เครือข่ายติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม

“อาสาสมัคร ผู้พิทักษ์สิ่งแวดล้อมระยอง”

จากที่กรมควบคุมมลพิษ (คพ.) ได้เปิดรับสมัครตัวแทนชาวบ้านเป็นอาสาสมัครผู้พิทักษ์สิ่งแวดล้อมระยอง ตั้งแต่วันที่ 5 กรกฎาคม 2551 เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระตุ้นและสร้างความตระหนักให้ชาวบ้านในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ประสานงาน รวมทั้งรายงานผลการดำเนินการให้กับหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชนในพื้นที่ ปัจจุบันมีสมาชิกรวมทั้งหมดจำนวน 560 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 14 ตุลาคม 2551)

เมื่อวันเสาร์ที่ 6 กันยายน 2551 กรมควบคุมมลพิษได้จัดอบรมเตรียมความพร้อมอาสาสมัคร ณ โรงแรมโกลเด้น ซิตี้ จังหวัดระยอง เพื่อคัดเลือกแกนนำอาสาสมัคร โดยแบ่งออกเป็น 10 กลุ่มตามพื้นที่ และได้คัดเลือกผู้นำกลุ่ม ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 ใช้ชื่อว่า ***“ร่มไม้สีเขียว”*** สมาชิกจำนวน 44 คน ในพื้นที่ตำบลมาบตาพุด นายชูเดช จันทร์ศิริ เป็นประธานกลุ่ม

กลุ่มที่ 2 ใช้ชื่อว่า ***“เป็นหนึ่ง”*** สมาชิกจำนวน 39 คน ในพื้นที่ตำบลมาบตาพุด นางสุชาบาทน์ ใจยา เป็นประธานกลุ่ม

กลุ่มที่ 3 ใช้ชื่อว่า ***“ฟ้าใส”*** สมาชิกจำนวน 37 คน ในพื้นที่ตำบลมาบตาพุด นายยุทธการ บุญมาเลิศ เป็นประธานกลุ่ม

กลุ่มที่ 4 ใช้ชื่อว่า ***“แผ่นดินไทยไร้มลพิษ”*** สมาชิกจำนวน 25 คน ในพื้นที่ ตำบลบ้านฉาง นายรังสรรค์ ปะสิ่งชอบ เป็นประธานกลุ่ม

กลุ่มที่ 5 ใช้ชื่อว่า ***“ระรื่น”*** สมาชิกจำนวน 28 คน ในพื้นที่ตำบลบ้านฉาง นายนิรุต มงคลธง เป็นประธานกลุ่ม

กลุ่มที่ 6 ใช้ชื่อว่า ***“ฟ้าใสใบไม้เขียว”*** สมาชิกจำนวน 49 คน ในพื้นที่ตำบลเนินพระ นายไพบูรณ์ ดาวเศรษฐี เป็นประธานกลุ่ม

กลุ่มที่ 7 ใช้ชื่อว่า ***“รักธรรมชาติ”*** สมาชิกจำนวน 41 คน ในพื้นที่ตำบลห้วยโป่ง นายประเสริฐ จั่นโพธิ์ เป็นประธานกลุ่ม

กลุ่มที่ 8 ใช้ชื่อว่า ***“ใจเดียวกัน”*** สมาชิกจำนวน 33 คน ในพื้นที่ตำบลเชิงเนิน ท่าประดู่ ตาขัน ทับมา เนินพระ ห้วยโป่ง นางสาวรัตนา แก้วคาม เป็นประธานกลุ่ม

กลุ่มที่ 9 ใช้ชื่อว่า ***“สร้างสรรค์ไพร”*** สมาชิกจำนวน 28 คน ในพื้นที่ตำบลวังหว้า ตะพง ปากน้ำกระแส เพ บ้านแลง เนินพระ นายรณรงค์ ท้วมเจริญ เป็นประธานกลุ่ม

กลุ่มที่10 ใช้ชื่อว่า ***“มาบข่าร่วมใจ”*** สมาชิกจำนวน 26 คน ในพื้นที่ตำบลมาบข่า นิคมพัฒนา นายวิเชียร ศักดิ์เจริญ เป็นประธานกลุ่ม

ในวันศุกร์ที่ 19 กันยายน 2551 อาสาสมัครได้มีส่วนร่วมในการร่วมปลูกป่าในพื้นที่มาบตาพุด จังหวัดระยอง “งาน 116 วัน จากวันแม่ถึงวันพ่อ..รวมพลังสามัคคี ลดมลพิษ พิชิตโลกร้อน” ซึ่งงานในวันนั้น อาสาสมัครได้รับมอบพันธุ์กล้าไม้ และชุดทดสอบคุณภาพน้ำอย่างง่าย (Test Kit) รวมทั้งได้ร่วมถ่ายรูปกับนางอนงค์วรรณ เทพสุทิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วย

สำหรับในปีงบประมาณ 2552 (ตุลาคม 2551 – กันยายน 2552) กรมควบคุมมลพิษจะได้มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่อาสาสมัครในการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อสามารถตรวจสอบมลพิษในเบื้องต้นได้ โปรดติดตามรายละเอียดเพิ่มเติมในฉบับหน้านะคะ

“ทส. สัญจรปลูกป่า พลิกฟื้นผืนป่าด้วยพระบารมี”

กิจกรรม 116 วัน จากวันแม่ถึงวันพ่อ...รวมพลังสามัคคี ลดมลพิษ พิชิตโลกร้อน

เมื่อเดือนกันยายนที่ผ่านมา กรมควบคุมมลพิษ (คพ.) ร่วมกับองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) และจังหวัดระยอง จัดงาน“ทส. สัญจรปลูกป่า พลิกฟื้นผืนป่าด้วยพระบารมี” กิจกรรม 116 วัน จากวันแม่ถึงวันพ่อ...รวมพลังสามัคคี ลดมลพิษ พิชิตโลกร้อน ณ บริเวณสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออก จังหวัดระยอง โดยมีนางอนงค์วรรณ เทพสุทิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประธาน และมีผู้เข้าร่วมจากหน่วยงานราชการในจังหวัดระยอง นักเรียน นักศึกษา เครือข่ายอาสาสมัครผู้พิทักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง และประชาชนโดยทั่วไปกว่า 1,000 คน โดยปลูกในพื้นที่จำนวน 50 ไร่ ใช้ไม้พื้นเมืองถึง 12 ชนิด จำนวน 5,116 ต้น ประกอบด้วย ชัยพฤกษ์ สัก ประดู่ ยางนา มะฮอกกานี จิก อินทนิล นนทรี ขี้เหล็ก ไผ่ ตะเคียนทอง และไม้พยุง เพื่อให้เป็นที่อยู่อาศัยและแหล่งอาหารของสัตว์ป่าและชุมชนในบริเวณใกล้เคียง รวมทั้งยังช่วยเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพและเป็นแนวกันชน ระหว่างโรงงานอุตสาหกรรมและชุมชนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่มาบตาพุด จ.ระยอง และช่วยดูดซับมลพิษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมลพิษทางอากาศ นอกจากนี้ยังเป็นการฟื้นคืนความสมดุลให้ระบบนิเวศและปรับปรุงสภาพแวดล้อมของชุมชนให้น่าอยู่มากยิ่งขึ้น ซึ่งการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว คพ. ยังได้มอบกล้าไม้ให้ชุมชนและสถานประกอบการในพื้นที่จังหวัดระยอง มอบอุปกรณ์ตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างง่ายให้เครือข่ายอาสาสมัคร ผู้พิทักษ์สิ่งแวดล้อม จังหวัดระยอง ทั้งนี้ในวันดังกล่าว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยังได้มอบลานสุขภาพชุมชน ณ สถานีอนามัยมาบตาพุด เพื่อใช้ประโยชน์ในการออกกำลังกายและกิจกรรมอื่นๆ โดย คพ. ร่วมกับผู้ประกอบการในการนิคมอุตสาหกรรมในการจัดสร้าง และได้เปิดศูนย์ข้อมูลคุณภาพอากาศ จังหวัดระยอง ณ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดระยอง โดยกรมควบคุมมลพิษร่วมกับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง ได้จัดตั้งศูนย์ข้อมูลคุณภาพอากาศ ณ จังหวัดระยอง เพื่อใช้เป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลผลการตรวจวัดจากสถานีในเครือข่ายการตรวจวัดคุณภาพอากาศในบรรยากาศ และเพื่อเฝ้าระวังติดตามสถานการณ์มลพิษทางอากาศในพื้นที่จังหวัดระยอง โดยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการเชื่อมโยงข้อมูลผลการตรวจวัดจากหน่วยงานในพื้นที่มายังศูนย์ข้อมูล

สถานการณ์ คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่มาบตาพุด

ด้านอากาศ

สารมลพิษทางอากาศพื้นฐาน

ผลการตรวจวัดคุณภาพอากาศในช่วงเดือนมกราคม-ตุลาคม 2551 พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าสูงสุดของก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ และก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนก๊าซโอโซน และฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 10 ไมครอน พบค่าส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานฯ และพบค่าสูงสุดเกินมาตรฐานฯ เป็นครั้งคราว ในบางพื้นที่

สารอินทรีย์ระเหยง่าย (Volatile Organic Compounds, VOCs)

ผลการตรวจวัด VOCs ในพื้นที่ชุมชน ในช่วงระหว่างเดือนมกราคมถึงกันยายน 2551 พบว่า สาร VOCs ส่วนใหญ่มีค่าความเข้มข้นต่ำ ยกเว้นสารเบนซีน 1,3-บิวทาไดอีน และสาร 1,2-ไดคลอโรอีเทน ยังคงมีความเข้มเข้นสูงในบางสถานีตรวจวัด รายละเอียดดังตาราง

ตารางแสดงค่าเฉลี่ยของผลการตรวจวัดสารอินทรีย์ในพื้นที่มาบตาพุด
ระหว่างเดือนมกราคม - กันยายน 2551

สาร VOCs	ปี	มาบตาพุด	มาบชลูด	หนองแฟบ	เมืองใหม่	บ้านพลง	ตากวน	นพเกต	อนามัยหนองจอก	สาธารณสุขมาบข่า	วัดปลวกเกตุ	ค่ามาตรฐาน (ug/m3)
1,3-Buatadiene	เฉลี่ย 50	0.57	0.16	0.18	0.57	0.52	0.46					ไม่เกิน 0.33
	ม.ค. - ส.ค. 2551	0.34	0.10	0.62	0.38	0.31	0.72	0.10	0.20	0.11	0.15	
	ก.ย. 2551	<0.05	<0.01	<0.01	<0.01	<0.05	<0.01	<0.02	<0.02	<0.01	0.07	
	เฉลี่ย 9 เดือน	0.31	0.09	0.55	0.34	0.28	0.64	0.09	0.18	0.09	0.14	
1,2-Dichloroethane	เฉลี่ย 50	1.8	0.29	0.59	20.8	0.61	0.29					ไม่เกิน 0.4
	ม.ค. - ส.ค. 2551	0.66	0.40	0.85	3.04	0.90	0.48	0.25	0.04	0.14	0.04	
	ก.ย. 2551	8.2	<0.02	<0.02	45.5	0.7	<0.02	<0.03	<0.03	<0.02	<0.03	
	เฉลี่ย 9 เดือน	1.5	0.36	0.76	7.7	0.9	0.43	0.23	0.04	0.12	0.04	
Benzene	เฉลี่ย 50	3.3	1.6	1.7	2.5	3.8	3					ไม่เกิน 1.7
	ม.ค. - ส.ค. 2551	2.2	1.1	1.2	1.9	2.6	2.1	1.1	1.2	0.90	2.1	
	ก.ย. 2551	2.2	3.7	1.5	1.7	3.0	4.7	4.3	0.96	1.1	1.3	
	เฉลี่ย 9 เดือน	2.2	1.4	1.3	1.9	2.6	2.7	1.5	1.1	0.92	2.0	

ด้านน้ำ

ปี 2550-2551 ที่ผ่านมา กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการคุณภาพน้ำได้มีการเก็บตัวอย่างน้ำจากแหล่งต่างๆเพื่อวิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้แก่ น้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม น้ำใต้ดิน น้ำผิวดิน น้ำทะเล ตะกอนดิน และสัตว์น้ำทะเล

คุณภาพน้ำผิวดิน คุณภาพน้ำในคลองสาธารณะบริเวณพื้นที่มาบตาพุด พบว่า อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม คลองส่วนใหญ่มีปริมาณน้ำค่อนข้างน้อย ลักษณะของน้ำมีสีคล้ำ และมีกลิ่นเหม็น โดยเฉพาะคลองน้ำชา คลองหลอด คลองห้วยใหญ่ และคลองชากหมาก เนื่องจากได้รับความสกปรกจากน้ำทิ้งชุมชนที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำ และบางคลองยังเป็นที่รองรับน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำคลอง พบว่า มีค่าออกซิเจนละลายน้ำ อยู่ในช่วง 0 - 7.5 มิลลิกรัมต่อลิตร ค่าความสกปรกในรูปบีโอดี อยู่ในช่วง 1.9 - 48.9 มิลลิกรัมต่อลิตร พบว่ามีการปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด อยู่ในช่วง 110 - 43,000,000 หน่วย และแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม อยู่ในช่วง 20 - 28,000,000 หน่วย โดยสาเหตุหลักจากการปนเปื้อนของน้ำทิ้งจากชุมชน

คุณภาพน้ำทะเล สถานการณ์คุณภาพน้ำทะเล บริเวณนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด และบริเวณท่าเทียบเรือไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) จังหวัดระยอง ปี 2550-2551 จำนวน 12-30 สถานี ตรวจวัดตั้งแต่ เดือนกุมภาพันธ์ 2550 จนถึงเดือนสิงหาคม 2551 โดยประเมินจากดัชนีคุณภาพน้ำทะเล สรุปได้ว่าคุณภาพน้ำทะเลส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดีมาก ยกเว้นบางสถานีที่บางครั้งคุณภาพน้ำไม่เป็นไปตามมาตรฐาน

คุณภาพเนื้อเยื่อสัตว์น้ำทะเล จากการสุ่มเก็บตัวอย่างสัตว์น้ำได้แก่ ปูทะเล ปูม้า หอยแมลงภู่ หอยแครง หอยจอบ หอยคราง กุ้งแชบ๊วย หอยกระปุก และหอยตลับ จากชุมชนชาวประมงบริเวณหาดทรายทอง เพื่อตรวจวัดปริมาณปรอท แคดเมียม โครเมียม ทองแดง ตะกั่ว สังกะสี และสารหนูในเนื้อเยื่อ พบว่าส่วนใหญ่มีค่าไม่เกินมาตรฐานอาหารที่มีสารปนเปื้อนของกระทรวงสาธารณสุข

คุณภาพน้ำใต้ดิน การตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดินจากบ่อน้ำในพื้นที่มาบตาพุด จำนวน 57 บ่อ โดยแบ่งเป็นบ่อน้ำบาดาลในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและพื้นที่โดยรอบ จำนวน 28 บ่อ และบ่อน้ำตื้นในพื้นที่ 29 ชุมชนโดยรอบตำบลมาบตาพุด จำนวน 29 บ่อ โดยเก็บตัวอย่าง 4 ครั้งต่อปี (3 เดือนต่อครั้ง) ซึ่งพารามิเตอร์ที่วิเคราะห์เพื่อทำการเฝ้าระวัง ได้แก่ พารามิเตอร์พื้นฐาน (ค่าการนำไฟฟ้า ความเค็ม ความเป็นกรด-ด่าง เป็นต้น) โลหะหนัก 10 ชนิด และสารอินทรีย์ระเหยง่าย 16 ชนิด ซึ่งผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำและได้ทำการยืนยันแล้ว สรุปผลได้ ดังนี้

บ่อน้ำบาดาล พบการปนเปื้อนของโลหะหนักเกินมาตรฐาน ได้แก่ สังกะสี (10 บ่อ ค่าการตรวจวัดระหว่าง 0.58-5.19 มก./ล.) แมงกานีส (7 บ่อ ค่าการตรวจวัดระหว่าง 0.67-1.79 มก./ล.) และสารหนู (6 บ่อ ค่าการตรวจวัดระหว่าง 0.011-0.041 มก./ล.) อีกทั้งยังพบการปนเปื้อนของสารอินทรีย์ระเหยง่ายเกินค่ามาตรฐาน ได้แก่ ไวนิลคลอไรด์โมโนเมอร์ (3 บ่อ ค่าการตรวจวัดระหว่าง 9.4-31 มคก./ล.) และ 1,2-ไดคลอโรอีเทน (3 บ่อ ค่าการตรวจวัดระหว่าง 5.4-8.2 มคก./ล.) ซึ่งจากการทำค่าสหสัมพันธ์ทางสถิติยังไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างพารามิเตอร์ของโลหะหนักที่เกินค่ามาตรฐานแต่พบความสัมพันธ์ทางสถิติระหว่างค่าสารอินทรีย์ระเหยง่ายที่ตรวจพบ

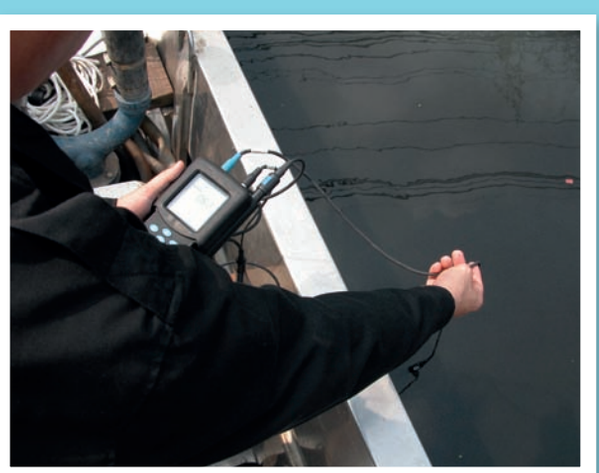

บ่อน้ำตื้น พบการปนเปื้อนของโลหะหนักเกินมาตรฐาน ได้แก่ ตะกั่ว (4 บ่อ ค่าการตรวจวัดระหว่าง 0.011-0.048 มก./ล.) แมงกานีส (10 บ่อ ค่าการตรวจวัดระหว่าง 0.59-1.4 มก./ล.) นิกเกิล (1 บ่อ ค่าการตรวจวัด 0.023 มก./ล.) สารหนู (7 บ่อ ค่าการตรวจวัดระหว่าง 0.011-0.462 มก./ล.) และเซเลเนียม (2 บ่อ ค่าการตรวจวัดระหว่าง 0.01-0.024 มก./ล.) ซึ่งจะได้มีการตรวจสอบและวิเคราะห์หาสาเหตุการปนเปื้อนต่อไป

กรมควบคุมมลพิษ จุดประกายเยาวชนระยอง รู้เท่าทันสารเคมี

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของการเจริญเติบโตทางอุตสาหกรรม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการเติบโตของระบบเศรษฐกิจ เป็นอีกปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของสังคม การลงทุน และสภาพสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบต่อการดำเนินการจัดการมลพิษของประเทศ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชน และสร้างความพร้อมสู่ชุมชนให้ทันต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง กรมควบคุมมลพิษได้ดำเนินการปฏิบัติงานอย่างเข้มข้น โดยผลักดันโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการรู้เท่าทันสารเคมีขึ้น ซึ่งร่วมกับกลุ่มปตท. จุดประกายสร้างความรู้แก่เยาวชนในจังหวัดระยอง และสร้างความเชื่อมั่นแก่คนในพื้นที่ พร้อมสร้างการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหามลพิษที่เกิดจากสารเคมี นำไปสู่การเฝ้าระวังและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมร่วมกัน โดยมุ่งเน้นกลุ่มเยาวชนซึ่งเป็นพลังสำคัญที่เป็นต้นแบบของสังคม และมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ

โครงการดังกล่าวได้ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจในกลุ่มเยาวชน โดยเน้นพื้นที่มาบตาพุดและพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งสถาบันการศึกษาได้ให้ความสนใจส่งนักเรียนเข้าร่วมโครงการกว่า 2,000 คน จากโรงเรียนนำร่อง 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านมาบตาพุด โรงเรียนบ้านหนองแฟบ โรงเรียนระยองวิทยาคม นิคมอุตสาหกรรม โรงเรียนวัดตากวน และโรงเรียนวัดห้วยโป่ง โดยได้มอบอุปกรณ์ชุดป้องกันเบื้องต้นในการป้องกันตนเองกรณีเกิดเหตุอุบัติภัย พร้อมสาธิตการใช้อุปกรณ์ดังกล่าวกรณีเกิดเหตุการณ์จริง และมอบโปสเตอร์รู้เท่าทันสารเคมีแบบถาวร พร้อมแผ่นพับความรู้ขนาดพกพาแก่นักเรียน นอกจากนี้ยังจัดอบรมทดสอบคุณภาพน้ำอย่างง่าย เพื่อสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในกลุ่มเยาวชนให้สามารถร่วมเป็นส่วนหนึ่งดูแลสภาพสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชน ซึ่งกรมควบคุมมลพิษจะขยายผลการดำเนินโครงการดังกล่าวไปยังสถาบันการศึกษาอื่นๆ ต่อไปในปี 2552

ก๊าซคลอรีนรั่ว ที่นิคมเหมราชตะวันออก อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2551 เวลาประมาณ 05:40 น. ได้เกิดก๊าซคลอรีนรั่ว บริษัท อดิตยา เบอร์ล่า เคมีคัลส์ (ปทท) ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก เลขที่ 2 ซอย จี 2 ถ.ปกรณ์สงเคราะห์ ต.ห้วยโป่ง อ.เมือง จ.ระยอง ประกอบกิจการผลิตสารเคมีหลายชนิด อาทิ Epichlorohydrin, Chlorine, Sodium Hydroxide และ Hydrochloric acid ในเบื้องต้นคาดว่าน่าจะเกิดการรั่วซึมจากท่อและทางบริษัทฯได้ส่งทีมกู้ภัยเข้าดำเนินการระงับเหตุเรียบร้อยแล้ว และคาดว่าสถานการณ์จะเข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็ว จากนั้นเมื่อเวลา 08:40 น. ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินสารเคมี ได้รับแจ้งจากอาจารย์โรงเรียนบ้านมาบตาพุด เพื่อขอทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ก๊าซคลอรีนรั่วและการเตรียมการอพยพนักเรียน หลังจากที่ได้รับแจ้งเหตุศูนย์ฯได้โทรศัพท์ประสานไปยังเครือข่ายหน่วยกู้ภัยสารเคมีของศูนย์ฯในจังหวัดระยอง เพื่อทราบรายละเอียดของเหตุการณ์

ศูนย์ฯ ได้ประสานงานสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยอง ทราบว่ามีผู้บาดเจ็บจากการสูดดมก๊าซคลอรีน จำนวน 3 ราย เป็นพนักงานของบริษัทผู้รับเหมาที่กำลังจะเข้าไปปฏิบัติงานในโรงงานที่เกิดเหตุ โดยมีอาการแน่นหน้าอก หายใจไม่สะดวก เวียนศีรษะ เข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลพระมงกุฎระยอง สำหรับโรงพยาบาลอื่นๆ ยังไม่มีรายงานการเข้ารับการรักษาตัวจากเหตุการณ์ดังกล่าว และได้ประสานไปยังโรงเรียนบ้านหนองแฟบซึ่งอยู่ใกล้กับโรงงานที่เกิดเหตุ ทราบว่าทางโรงเรียนได้กลิ่นเหม็นของสารเคมีคล้ายก๊าซคลอรีนฟุ้งกระจายมาถึงบริเวณโรงเรียน ทางโรงเรียนจึงแจ้งประกาศหยุดเรียน จากนั้น ศูนย์ฯ ได้ติดต่อกลับไปยังโรงเรียนบ้านมาบตาพุด พร้อมกับแจ้งข้อมูลก๊าซคลอรีนรั่วจากโรงงานดังกล่าวว่าสถานการณ์กำลังกลับเข้าสู่ภาวะปกติ เนื่องจากบริษัทฯ ได้หยุดการรั่วไหลของก๊าซคลอรีนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ประกอบกับข้อมูลด้านอุตุนิยมวิทยาในช่วงเวลาที่เกิดเหตุพบว่า ทิศทางลมได้พัดออกสู่ทะเลและที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ห่างจากจุดเกิดเหตุประมาณ 6 กิโลเมตร จึงไม่น่าจะได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าว และไม่จำเป็นต้องประกาศหยุดเรียน ทั้งนี้ขอบเขตการกระจายตัวของก๊าซคลอรีนในทิศทางท้ายลม (Plume) เมื่อระยะทางห่างจากจุดเกิดเหตุมากขึ้นสภาพการกระจายตัวในแนวกว้างก็จะเพิ่มขึ้นตามลำดับ ดังนั้น โรงเรียนบ้านหนองแฟบและชุมชนหนองแฟบซึ่งอยู่แนวขอบการกระจายตัวและห่างจากโรงงาน ประมาณ 1.5 กิโลเมตร จึงอาจได้รับผลกระทบจากกลิ่นของก๊าซคลอรีนบ้างเล็กน้อย (ดังรูป) ต่อมาภายหลังบริษัทได้เปิดแถลงข่าวถึงสาเหตุของการรั่วไหลอันเนื่องมาจากการอุดตันของท่อส่งสารคลอรีน จึงทำให้ความดันภายในท่อส่งและมีผลกระทบให้มีก๊าซคลอรีนรั่วไหลออกทางระบบป้องกันของท่อระบายออกสู่บรรยากาศ

นายสุเมธา วิเชียรเพชร / นางสาวพรรณวดี สิงห์แก้ว
ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินสารเคมี

เรียน

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตเลขที่ 32/2538
ไปรษณีย์สามเสนใน

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

ติดต่อขอทราบข้อมูลเพิ่มเติมและสมัครสมาชิกจดหมายข่าวฯ ได้ที่
กรมควบคุมมลพิษ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน สามเสนใน พญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทร 0 2298 2082-4 โทรสาร 0 2298 2085 www.pcd.go.th

ออกแบบและจัดพิมพ์โดย กษกช พับลิชชิง โทร. 0 2957 6112 โทรสาร 0 2957 6113